

**Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв**

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
з міжнародною участю**

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ
ОСОБИСТОСТІ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

25–26 листопада 2021 року

Бердянськ – 2021

**Рекомендовано до друку рішенням вченої ради БДПУ
(протокол №6 від 25.11.2021 року)**

Редакційна колегія:

Барбашова Ірина Анатоліївна – докторка педагогічних наук, доцентка, професорка кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету.

Ярощук Лілія Григорівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету.

Сідорцова Світлана Олександрівна – старша лаборантка кафедри педагогіки Бердянського державного педагогічного університету.

Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі неперервної професійної освіти : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Бердянськ, 25–26.11.2021) / за ред. І. А. Барбашової, Л. Г. Ярощук. Бердянськ : БДПУ, 2021. 456 с.

**Відповідальність за зміст та достовірність інформації (тез)
несуть автори**

ЗМІСТ
Секція 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ
ОСОБИСТОСТІ

КОВАЛЬ Людмила. НОВІ ВИМІРИ ПЕДАГОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ	12
БЕЗКОРОВАЙНА Лариса. МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИЗМУ	16
ВАСИЛЬЄВА Марина. ФАХОВЕ ЗРОСТАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИМОГИ	19
ІЛЬЧЕНКО Олена. СТІЙКІ МОТИВИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ	21
КРАМАРЕНКО Алла, КРАМАРЕНКО Дмитро. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР ОСОБИСТОСТІ ЯК ВЕКТОР ЖИТТЄВИХ ОРІЄНТИРІВ	24
ЛЕБЕДИК Леся. КРИТЕРІЇ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	26
ЛУПАРЕНКО Світлана. ФАХОВЕ ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ З ТОЧКИ ЗОРУ АКМЕОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ	30
ПРИМА Раїса. СИСТЕМНО-СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	32
ГОЛІК Олександр. РОЛЬ АРТИСТИЗМУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ СПІЛКУВАННІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	35
ГОЛОВАНОВА Тетяна. ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»	37
КІНАХ Неля. ПІДПРИЄМНИЦЬКА АКТИВНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	40
КОЗИЧ Ірина. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	42
КОРОБЧУК Людмила, КОРОБЧУК Тетяна. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	44
ОНУФРІЄНКО Ольга, АФАНАСЬЄВА Наталя. НАВЧАННЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ ЗАДАЧ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ В КЛАСАХ ІЗ ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ МАТЕМАТИКИ	47
ОНУФРІЄНКО Ольга, ІОТОВА Юлія. НАВЧАННЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПРИКЛАДНИХ ЗАДАЧ ЗАСОБАМИ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОГО ЧИСЛЕННЯ В КЛАСАХ ІЗ ПОГЛИБЛЕНИМ ВИВЧЕННЯМ МАТЕМАТИКИ	49

Секція 4
ОПТИМІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ В
СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ:
ТЕХНОЛОГІЇ І МЕТОДИКИ

ГРЕЧАНОВСЬКА Олена, ЛИЩУН Олена. КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	245
БАРБАШОВА Ірина. ОЗНАЙОМЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ОБЛАДНАННЯМІ І ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	248
GLAZKOVA Iryna. BREAKING-UP ACTIVITIES AT ENGLISH CLASSES.....	252
ЛІСІНА Лариса. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПРОФЕСІЙНОГО САМОАНАЛІЗУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ.....	255
ПРИМА Дмитро. ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕХНОЛОГІЯ КОУЧИНГУ	260
СТЕПАНЮК Алла, КАЛАУР Світлана. ДО ПРОБЛЕМИ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	262
ALIEKSIIEVA Ganna, KRAVCHENKO Nataliia, HORBATIUK Larysa, OVSIANNIKOV Oleksandr, ANTONENKO Oleksandr. FROM THE EXPERIENCE OF USE OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES AT UNIVERSITIES OF UKRAINE AND MEXICO.....	266
ДЕСЯТНИК Катерина, КОВАЛЬ Марта. ВЗАЄМОДІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ: ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ПАРТНЕРСТВА.....	268
КОНДРАТЕЦЬ Інна, ЯНКО Ангеліна. МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ ЕКСПЕРИМЕНТУВАННЯ З ФАРБАМИ.....	273
ПОПОВА Анастасія. ПРОГРАМА БЕЗПЕРЕРВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ПРОВІНЦІЇ КАНАДИ АЛЬБЕРТА: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ТА СТРУКТУРА.....	276
СТЕПАНЮК Катерина. ОНЛАЙН ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ»	280
ПЕТРИК Крістіна. ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЙ МЕТОДИКИ СЛІЛ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	282
ФІЛЬ Олена. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	285
ЧЕМОНИНА Лада. ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	288
ЩЕРБАКОВА Катерина, МАКАРЕНКО Лілія. БУДІВЕЛЬНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	289

– вид індивідуальної підтримки особистості, що ставить своїм завданням професійне і особистісне зростання, підвищення персональної ефективності;

– спосіб, що складається із таких послідовних кроків: 1) встановлення партнерських взаємовідносин між викладачем і студентами; 2) спільне визначення завдань для досягнення конкретної мети; 3) дослідження проблеми; 4) визначення внутрішніх і зовнішніх перешкод на шляху до результату; 5) вироблення й аналіз можливостей для подолання труднощів у вирішенні проблеми; 6) вибір конкретного варіанту дій і складання плану дій; 7) домовленість про те, що конкретно повинно бути зроблено і в які терміни [2, с.175), що, вочевидь, підтверджує інтегративний характер досліджуваного феномену.

Список використаних джерел

1. Нежинська О. О., Тименко В. М. Основи коучингу : навч. посіб. Київ ; Харків : ДІСА ПЛЮС, 2017.

2. Рудницьких О. В. Коучинг як інтерактивна технологія в освіті. *Вісник Дніпропетровського ун-ту імені Альфреда Нобеля. Педагогіка і психологія*. 2014. № 2(8). С. 173–176.

Алла СТЕПАНЮК,

докторка педагогічних наук,
професорка,
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Світлана КАЛАУР,

докторка педагогічних наук,
професорка,
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ДО ПРОБЛЕМИ ФАХОВОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У Професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» [1] виокремлено інноваційну компетентність учителя, яка передбачає здатність до навчання впродовж життя (Д₂). Разом з тим, у цьому документі зазначено, що «необхідною умовою атестації вчителя є

проходження ним підвищення кваліфікації у міжтестастійний період» [1, с. 4]. При цьому, розрізняють два можливі види підвищення кваліфікації: з присвоєнням нового рівня освіти (кваліфікаційна категорія – спеціаліст, спеціаліст другої категорії, спеціаліст першої категорії, спеціаліст вищої категорії) шляхом формальної освіти; без присвоєння нового рівня освіти (підвищення кваліфікації може здійснюватися шляхом неформальної (тренінги, семінари, майстер-класи, вебінари тощо) та інформальної освіти [1, с. 4, 5].

Описані нами прогресивні форми розвитку професійної компетентності учителів природничих предметів у системі неперервної професійної освіти США [2] (*поза місцем роботи* – професійні соціальні мережі, семінари, конференції, вебінари, курси, програми (магістерські, післябакалаврські, ліцензійні, професійного розвитку); *за місцем роботи* – професійні навчальні спільноти, групи дружніх критиків, відео клуби тощо) логічно узгоджуються із формами підвищення кваліфікації вчителів, використання яких практикується в Україні. Однак, одні дозволяють пройти вчителям підвищення кваліфікації з присвоєнням нового рівня освіти (формальна освіта), інші – без його присвоєння. На нашу думку, потрібно визначити чіткі критерії, які б дозволи пройти акредитацію педагогічним працівникам на основі поєднання результатів формальної, неформальної та інформальної освіти вчителів.

Наведемо приклад організації формальної освіти в системі неперервної професійної освіти. У контексті ефективної реалізації положень Постанови КМУ № 800 від 21.08.2019 р. «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», великий досвід, науковий потенціал, здобутки викладацького складу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (ТНПУ) та матеріально-технічну базу було спрямовано на провадження інноваційної діяльності у сфері надання освітніх послуг в сфері післядипломної освіти. Після проходження успішної процедури ліцензування провідними кафедрами ТНПУ було отримано 167 ліцензій на провадження освітньої діяльності у сфері післядипломної освіти і Центр післядипломної освіти (ЦПО) – став новим об'єктом на ринку освітніх послуг у сфері підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних кадрів та гідно конкурує із інститутами післядипломної освіти.

ЦПО офіційно розпочав свою роботу 1 лютого 2020 р. і протягом свого функціонування на основі використання інноваційних форм та методів роботи, впровадження акмеологічного та компетентнісного підходів, цікавих й креативних освітніх програм, налагодження співпраці із територіальними громадами, а також потужної рекламної кампанії з регіональної структури перетворився на Центр, що надає послуги педагогам у різних куточках нашої країни. Протягом свого функціонування на базі ЦПО підвищення кваліфікації пройшло понад

2500 педагогів. Підписано угоди про співпрацю із понад 40 освітніми закладами як передвищої освіти, так і з професійно-технічними навчальними закладами.

Навколо ЦПО згуртувалися не лише освітяни м. Тернополя та Тернопільської області, а й інших областей. Завдяки використанні цифрових технологій в навчальний процес на курсах підвищення кваліфікації залучені освітяни Львівської, Рівненської, Волинської, Чернівецької областей. Викладачі розробляють конкретні освітні програми під запити освітян та допомагають педагогам розвивати конкретні професійні компетентності (мовленнєва, інклюзивна, цифрова, здоров'язбережувальна, комунікативна, конфліктологічна).

Так, викладачі хіміко-біологічного факультету використовують під час організації освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації з учителями біології, хімії та природознавства інноваційні форми та методи навчання (методичні майстерні, творчі лабораторії, творчі майстерні, майстер-класи, тренінги, круглі столи, практичні-тренажери, інтерактивні лекції з елементами майстер-класу, проєктної технології, конструювання, web-квесту). Навчання організовано із застосуванням зворотного зв'язку між суб'єктами освітньої діяльності.

При розробці змісту цих курсів науково-педагогічні працівники хіміко-біологічного факультету ТНПУ базувались на рівнях формування змісту освіти: проєктованого змісту (*загально теоретичного уявлення* – теоретична концепція змісту освіти, склад, структура, функції, до предметний мінімум; *рівень навчального предмета* – конкретизація складу, структури, функцій, навчальні програми, стандарти освіти, методики викладання навчальних предметів; *рівень змісту навчального матеріалу* – засоби навчання); реалізації змісту (*рівень процесу навчання* – включення навчального матеріалу у процес навчання, опора на Концепцію змісту освіти, осмислення вчителем/викладачем власних дій в ході методичної рефлексії; *рівень структури особистості учня/вчителя* – засвоєння змісту в ході і в результаті учіння, аналіз складу, структури, функцій змісту освіти як особистісного надбання суб'єкта освітньої діяльності [3, с.55].

При конструюванні змісту навчальних занять враховувати такі положення:

– у реаліях сьогодення усе відчутнішою стає необхідність подолання таких негативних наслідків «вузькоспеціалізованої педагогічної освіти, як фрагментарність світосприйняття, ускладнення міжпрофесійних комунікацій, стримування розвитку науки через брак притоку нових знань та ідей із суміжних галузей. Це призводить до необхідності переосмислення змісту освіти на користь зростання частки міжпредметної і міжгалузевої інтеграції знань, яка є можливою лише на основі переходу від знань фактів до універсальних компетентностей у

вигляді цілісних поєднань підходів, методів, принципів, ідей, розуміння і ставлення» [4, с. 2];

– у наш час відбувається заміна суб'єкт-суб'єктної освітньої парадигми на полісуб'єктну, яка передбачає, що усі суб'єкти навчального процесу взаємодіють між собою як активні взаємовпливові учасники і вступають у взаємодію з сучасними інформаційними технологіями, соціальними мережами, Інтернет сервісами тощо;

– в умовах навчання в он-лайн режимі вчитель остаточно втрачає функцію основного джерела знань, і зважаючи на основні потреби суспільства, доцільно зосередити увагу вчителів на формуванні моральних цінностей школярів, їх критичного та творчого мислення;

– усе більшої актуальності в сучасних умовах набуває функція ідентифікації вчителя з новою соціальною роллю, утвердження в нових структурно-рольових позиція педагога (ментора, тьютора, модератора, фасилітатора, коуча).

Урахування зазначених положень в комплексі дозволяє окреслити орієнтири для удосконалення системи підготовки фахівців, загалом, та уточнення освітньо-професійних програм, зокрема. Подальшого дослідження потребує модель цілісної системи забезпечення неперервної професійної освіти педагогів.

Список використаних джерел

1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: https://rada.info/upload/users_files/41868892/77dd4226add8e617afd9889da11634d8.pdf (дата звернення: 19.11.2021).

2. Щур Н., Олендр Т., Степанюк А. Підготовка вчителя природничих наук в умовах неперервної педагогічної освіти в США : монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 266 с.

3. Корсакова О. К., Трубачева С. Е. Зміст сучасної шкільної освіти: Дидактичний аспект. Київ : ФАДА, ЛТД, 2003, 56 с.

4. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/5b7bb2dcc424a809787929.pdf> (дата звернення: 19.11.2021).